

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України про внесення змін до Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб" щодо корпоративного управління Фонду гарантування вкладів фізичних осіб

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Фонд гарантування вкладів фізичних осіб (далі – Фонд) є установою, що виконує спеціальні функції у сфері гарантування вкладів фізичних осіб, виведення неплатоспроможних банків з ринку та ліквідації банків, її основні завдання та функції визначаються Законом України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб" (далі – Закон). З огляду на суспільну значущість функцій Фонду, його управлінська модель має забезпечувати належний баланс між підзвітністю, інституційною спроможністю, незалежністю, прозорістю, безперервністю управління, внутрішнім контролем та ефективністю ухвалення рішень.

Чинний Закон уже містить базову конструкцію органів управління Фонду: керівними органами Фонду є адміністративна рада та виконавча дирекція; адміністративна рада складається з п'яти осіб; у Фонді створена служба внутрішнього аудиту, підзвітна адміністративній раді; Фонд щорічно складає річний звіт і фінансову звітність. Водночас ця модель переважно фіксує мінімальну інституційну архітектуру, але не повною мірою розгортає сучасні інструменти корпоративного управління на рівні закону.

Так, зобов'язання щодо посилення корпоративного управління у Фонді із збереженням його важливої ролі у системі фінансової безпеки України визначено Меморандумом про співпрацю з Міжнародним валютним фондом. З метою забезпечення виконання цього зобов'язання Радою з фінансової стабільності була створена робоча група з представників Фонду, Національного банку України та Міністерства фінансів України. Практика застосування Закону, а також опрацювання пропозицій в межах міжвідомчого погодження засвідчили необхідність удосконалення окремих елементів корпоративного управління Фонду. Зокрема, потребують законодавчого вдосконалення питання складу та порядку формування адміністративної ради Фонду, вимог до членів адміністративної ради, виконавчої дирекції, директора-розпорядника та керівника служби внутрішнього аудиту, механізму конкурсного добору директора-розпорядника, повноважень органів управління, а також звітності Фонду та організації внутрішнього аудиту .

Крім того, напрацьовані зміни до законодавства спрямовані на:

- підвищення якості нагляду за системою внутрішнього контролю у Фонді;

- чітке нормативне розмежування повноважень адміністративної ради, виконавчої дирекції та директора-розпорядника;
- удосконалення процедур прийняття рішень щодо кадрових питань і звітності;
- забезпечення більшої прозорості діяльності Фонду, у тому числі шляхом оновлення підходів до оприлюднення фінансової звітності, звіту про управління та окремої інформації щодо витрат під час тимчасової адміністрації та ліквідації банків.

Прийняття задекларованих змін дозволить оновити правове регулювання діяльності Фонду без зміни його базового статусу та функціонального призначення, але з урахуванням актуальної потреби в посиленні інституційної якості управління.

2. Цілі та завдання прийняття акта

Метою проєкту змін до Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб" (далі – законопроект) є підвищення рівня корпоративного управління у Фонді шляхом удосконалення складу та діяльності органів управління Фонду, уточнення вимог до їх членів, посилення ролі внутрішнього аудиту, удосконалення звітності й процедур добору керівництва Фонду.

Основними завданнями законопроекту є:

- 1) удосконалення порядку формування адміністративної ради Фонду включно з забезпеченням рівноправного представництва установ у її складі;
- 2) законодавче врегулювання діяльності аудиторського комітету адміністративної ради Фонду;
- 3) уточнення повноважень адміністративної ради Фонду, виконавчої дирекції Фонду у сфері звітності, внутрішнього контролю, зокрема діяльності служби внутрішнього аудиту, призначення/включення до складу виконавчого органу її членів та посадових осіб Фонду;
- 4) удосконалення повноважень виконавчої дирекції та директора-розпорядника Фонду;
- 5) оновлення підходів до організації внутрішнього аудиту;
- 6) підвищення прозорості діяльності Фонду та розкриття інформації;
- 7) удосконалення процедур призначення директора-розпорядника.

Запровадження зазначених змін сприятиме підвищенню ефективності управління Фондом, забезпеченню належного рівня інституційної підзвітності, зміцненню довіри до системи гарантування вкладів фізичних осіб

та підвищенню

3. Загальна характеристика та основні положення акта

Законопроектом пропонується внести зміни до Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб", якими, зокрема, передбачено:

1. Уточнення окремих положень щодо підзвітності та звітності Фонду.

Пропонується уточнити, що Фонд подає Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України та Національному банку України річний звіт про діяльність Фонду за звітний рік, річну фінансову звітність, звіт про управління та аудиторський звіт. Також уточнюються положення статті 7 щодо складання річного звіту, підтвердження фінансової звітності аудиторською фірмою та оприлюднення фінансової звітності, звіту про управління і аудиторського звіту на офіційному вебсайті Фонду .

2. Оновлення складу та порядку формування адміністративної ради Фонду.

Передбачається збільшення складу адміністративної ради Фонду до семи членів: по дві особи від Кабінету Міністрів України, Національного банку України та профільного комітету Верховної Ради України, а також директор-розпорядник Фонду за посадою. Водночас уточнюються положення щодо делегування представників відповідними органами, строку їх повноважень, порядку продовження повноважень та заміщення у разі дострокового припинення повноважень .

3. Посилення вимог до членів адміністративної ради Фонду.

Передбачається, що особа, призначена членом адміністративної ради, має відповідати встановленим законом вимогам протягом усього строку здійснення повноважень. Також закріплюється заборона призначення особи у разі, якщо це може призвести до конфлікту інтересів. Окремо деталізується перелік обставин, за наявності яких особа не може бути членом адміністративної ради Фонду, а також підстави дострокового припинення повноважень члена адміністративної ради, зокрема у разі виникнення обставин невідповідності встановленим вимогам .

4. Уточнення повноважень адміністративної ради Фонду.

Пропонується доповнити повноваження адміністративної ради, зокрема щодо:

- нагляду за системою внутрішнього контролю Фонду;

- створення аудиторського комітету адміністративної ради Фонду, визначення його складу та керівника, затвердження положення про нього;
- визначення компанії з добору персоналу для проведення попереднього відбору кандидатів на посаду директора-розпорядника Фонду;
- погодження призначення та звільнення заступників директора-розпорядника Фонду;
- затвердження аудиторської фірми для проведення аудиту річної фінансової звітності Фонду;
- розгляду аудиторського звіту та затвердження річної фінансової звітності і звіту про управління;
- призначення та звільнення керівника служби внутрішнього аудиту;
- нагляду за діяльністю служби внутрішнього аудиту .

5. Уточнення порядку роботи адміністративної ради Фонду.

Передбачаються зміни щодо позачергових засідань адміністративної ради, а також кворуму для прийняття рішень у зв'язку зі збільшенням кількісного складу ради. Окремо врегульовується можливість проведення засідань і прийняття рішень у разі відсутності обраного голови адміністративної ради до моменту його обрання .

6. Запровадження на рівні закону аудиторського комітету адміністративної ради Фонду.

Законопроект доповнює Закон новою нормою про аудиторський комітет як робочий орган адміністративної ради Фонду. Визначаються мета його створення, загальні засади діяльності, можливість залучення незалежних експертів, кількісний склад та періодичність проведення засідань .

7. Уточнення вимог до членів виконавчої дирекції Фонду.

Деталізуються вимоги до членів виконавчої дирекції, а також перелік обставин, за наявності яких особа не може бути членом виконавчої дирекції. Передбачається, що особа повинна відповідати встановленим вимогам протягом усього строку здійснення повноважень .

8. Уточнення повноважень виконавчої дирекції Фонду.

Пропонується конкретизувати повноваження виконавчої дирекції, зокрема щодо:

- подання на затвердження адміністративній раді річного звіту про діяльність Фонду;
- подання на розгляд і затвердження аудиторського звіту, фінансової звітності та звіту про управління;

- ініціювання або вимоги проведення позачергового засідання адміністративної ради;
- подання пропозицій щодо визначення аудиторської фірми;
- забезпечення функціонування комплексної, адекватної та ефективної системи внутрішнього контролю;
- схвалення стратегії розвитку Фонду, заходів з її реалізації та річного плану діяльності, а також звіту про їх виконання;
- затвердження до випуску фінансової звітності та звіту про управління за звітний рік;
- утворення колегіальних органів Фонду та формування їх персонального складу;
- затвердження звіту про виконання кошторису витрат Фонду на здійснення тимчасової адміністрації та/або ліквідації банку.

9. Удосконалення процедури добору директора-розпорядника Фонду.

Передбачається, що директор-розпорядник Фонду обирається та призначається адміністративною радою з переліку кандидатів, відібраних конкурсною комісією. У зв'язку з цим у законопроекті фіксується конкурсна модель відбору, участь компанії з добору персоналу у попередньому відборі кандидатів, формування конкурсної комісії адміністративною радою та можливість залучення до її роботи представників міжнародних фінансових організацій у порядку, визначеному регламентом роботи конкурсної комісії .

10. Уточнення вимог до директора-розпорядника Фонду та механізму безперервності управління.

Проектом конкретизуються вимоги до директора-розпорядника Фонду та закріплюється обов'язок відповідати таким вимогам протягом усього строку здійснення повноважень. Також передбачається врегулювання ситуації дострокового звільнення директора-розпорядника: до призначення нового директора-розпорядника виконання його повноважень покладається адміністративною радою на одного із заступників директора-розпорядника. Окремо врегульовується питання продовження виконання повноважень директором-розпорядником до призначення нового керівника у разі закінчення строку його повноважень .

11. Уточнення повноважень директора-розпорядника Фонду.

Передбачається наділення директора-розпорядника повноваженнями щодо призначення та звільнення заступників директора-розпорядника, включення з числа працівників Фонду члена виконавчої дирекції.

12. Оновлення законодавчого регулювання внутрішнього аудиту у Фонді.

Законопроектом пропонується уточнити статус служби внутрішнього аудиту, яка підзвітна адміністративній раді Фонду і діє на підставі положення, затвердженого адміністративною радою. Передбачається, що керівник служби внутрішнього аудиту призначається та звільняється адміністративною радою Фонду. Також визначаються вимоги до керівника служби внутрішнього аудиту, підстави його звільнення, зміст функцій служби внутрішнього аудиту та її незалежність при проведенні внутрішнього аудиту. Додатково врегульовується здійснення внутрішнього аудиту відповідно до річного плану, затвердженого адміністративною радою за поданням аудиторського комітету, та право директора-розпорядника ініціювати перед адміністративною радою питання про проведення позапланового внутрішнього аудиту .

13. Посилення відкритості інформації щодо процедур виведення банків з ринку.

Проектом пропонується доповнити перелік інформації, яку Фонд зобов'язаний оприлюднювати щодо неплатоспроможного банку або банку, що перебуває у стадії ліквідації, звітом про виконання кошторису витрат Фонду на здійснення тимчасової адміністрації та/або ліквідації банку .

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Правове регулювання у сфері функціонування системи гарантування вкладів фізичних осіб здійснюється, зокрема, такими нормативно-правовими актами:

Закон України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб";

Закон України "Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність";

Глобальні стандарти внутрішнього аудиту, прийняті Радою з міжнародних стандартів внутрішнього аудиту.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація положень законопроекту не потребує додаткових фінансових витрат з Державного бюджету України.

Фінансування витрат, пов'язаних із залученням компанії з добору персоналу для проведення попереднього відбору кандидатів на посаду директора-розпорядника Фонду здійснюватиметься за рахунок кошторисних витрат Фонду.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акта

Запровадження зазначених законопроектом змін сприятиме підвищенню ефективності управління Фондом, забезпеченню належного рівня інституційної підзвітності, зміцненню довіри до системи гарантування вкладів фізичних осіб та підвищенню стійкості банківського сектору України.

У довгостроковій перспективі реалізація положень законопроекту сприятиме імплементації в національне законодавство вимог міжнародних стандартів корпоративного управління у фінансовому секторі та Основних принципів ефективних систем гарантування вкладів Міжнародної асоціації страховиків депозитів (Core Principles IADI 2025).

Загалом, прийняття законопроекту передбачає значний позитивний вплив на економічну та соціальну стабільність в Україні, сприяючи створенню більш здорової та ефективної фінансової системи.

Народний депутат України

**Д.О. Гетманцев
та інші народні депутати України**

